

мірою висвітлювалося й питання щодо відповідальності пілотів, у тому числі й кримінальної. Проте часто держави обмежувались лише вказівкою на найважливіші порушення (з більшою чи меншою їх деталізацією);

2) всі порушення пілотами визначених правил повітряного пересування, за які передбачалась кримінальна відповідальність у часи становлення цивільної авіації загалом можна звести до таких: порушення правил, установлених для допущення окремих повітряних суден чи осіб екіпажа, що обслуговують їх, до повітряного пересування; порушення правил, що вимагали наявності на повітряному судні під час перельотів визначених документів і книг, порядку ведення книг, визначеного устаткування повітряних суден різними установками, відсутності на борту заборонених чи без особливого дозволу, предметів; порушення правил щодо порядку повітряного пересування та інші.

3) покарання за перераховані злочинні дії зводилися до: штрафу, арешту та тюремного ув'язнення, а як додаткове покарання стосовно пілотів була встановлена тимчасова чи постійна заборона на здійснення польотів, анулювання посвідчення на право здійснення польотів.

Література

1. Дараганова Н. В. Етапи формування правового статусу працівників цивільної авіації України / Н. В. Дараганова // Наука і молодь: збірник наукових праць міжнародної наукової конференції. – К.: НАУ, 2003. – С. 755.

2. Яковлев А. С. Авиация / А. С. Яковлев // Большая советская энциклопедия. – [3-е изд.]. – М.: Советская энциклопедия, 1969. – Т. 1. – С. 65.

3. Декрет «О воздушных передвижениях»: [от 17 января 1921 г.] / Совет народных комиссаров. – Офиц. изд. – М.: Собрание узаконений и распоряжений рабочего и крестьянского правительства: [изд. Народного Комиссариата Юстиции], 1921. – № 6.

УДК 340.136

Рибікова Г. В., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ ПРОВЕДЕННЯ ПРАВОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Якість законопроектів ЄС, як відзначають вчені, є життєво важливим, оскільки впливає як на здатність держав-членів імплементувати право ЄС, так і на ефективність законодавства Співтовариства та його моніторингу інститутами ЄС [3, с. 158].

«Вдосконалення законотворчості» є однією з основних проблем європейських законодавців і входить до складу загальної проблеми

«врядування». Про необхідність покращення правового регулювання на європейському рівні неодноразово відмічалось і з 1995 року Європейська Комісія повідомила про заходи щодо покращення законотворчості в межах щорічних доповідей.

В межах Лісабонської стратегії в липні 2001 року Європейська комісія підготувала Білу книгу з європейського врядування, в якій зазначалось, що Європейський Союз повинен приділяти постійну увагу підвищенню якості, ефективності, спрощенню нормативно-правових актів та забезпеченню механізму їх реалізації. Європейська Комісія на виконання Рекомендацій Білої книги розробила та оприлюднила План дій щодо вдосконалення законотворчого процесу, спрямований на формування комплексного системного підходу до законотворчості в ЄС, в тому числі забезпечення участі широкого кола експертів у цьому процесі [2, с. 16].

Отже, підвищення якості законодавства ЄС стало постійною управлінською працею, оформленою рішеннями найвищих органів влади, частиною якої є робота експертів.

Одним з основних виконавців правової експертизи в ЄС слід назвати юридичну службу Європейської комісії, яка щороку дає близько 14 тисяч висновків щодо різних правових питань [4].

Експерти, які проводять правову експертизу в юридичній службі називаються правовими редакторами (Legal Revisers). Правові редактори Юридичної служби беруть участь у «Команді з якості законодавства», на них покладена основна відповідальність в межах Комісії за якість розробки законодавства Спільноти. Вони втручаються в законодавчий процес на ранніх стадіях з тим, щоб переконатись, що законодавчі пропозиції та проекти актів Комісії відповідають вимогам чіткості, точності і повністю складені у відповідності до правил юридичної техніки щодо форми. Також правові редактори перевіряють правильність застосування юридичної термінології і однаковість тлумачення в кожній офіційній мові. До їхніх завдань також відноситься надання рекомендацій з питань правотворчості, навчання в цій сфері та перевірка чинного законодавства на предмет виявлення будь-яких актів, які застаріли і можуть бути скасовані [5].

В ході законотворчого процесу правову експертизу також здійснюють юридико-лінгвістичні експерти Європейського парламенту і Ради на основі загальних правил, джерелом яких є міжінституційні угоди [6].

В ЄС одноосібно Радою або Парламентом і Радою для сприяння діяльності Європейської Комісії у тих сферах політики, в яких вона має повноваження з імплементації законодавства утворюються така категорія суб'єктів експертизи як комітологічні комітети, до складу яких входять представники держав-членів, які представляють свій уряд, висловлюють

офіційну думку щодо запропонованих Комісією імплементаційних заходів [3, с. 157].

Можна зробити висновок, що експерти відіграють значну роль у процесах управління, значна увага в ЄС приділяється демократизації експертизи, тобто забезпечення дотримання відповідної правової процедури в процесі проведення експертизи та поширенню її результатів.

Отже, Європейський Союз приділяє значну увагу якості підготовки нормативно-правових актів, і вдосконалення правового регулювання є частиною загальної стратегії управління. Зокрема, на Європейській Раді в Единбурзі в 1992 році було визнано на найвищому політичному рівні, що акти Спільноти мають бути ясними і простими, заснованими на певних законодавчих принципах. На виконання цього рішення було прийнято Резолюцію Ради від 8 червня 1993 року про якість підготовки законодавства Спільноти та Загальні рекомендації щодо законодавчої політики, документ SEC (95) 2255/7 від 18 січня 1996 року.

Досвід ЄС у сфері організації та проведення правової експертизи нормативно-правових актів є надзвичайно актуальним і корисним для України, оскільки в нашій державі продовжується робота щодо впровадження європейських стандартів в різні сфери управління, в тому числі і щодо вдосконалення законодавства в рамках процесів євроінтеграції.

Література

1. Хартия основных прав Европейского Союза от 7 декабря 2000 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_524.
2. Гладкова Т. Проблемы законотворческого процесса в Европейском Союзе / Т. Гладкова // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2010. – № 1. – С. 15–17.
3. Теорія та практика європейського врядування: навч. посіб. / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, І. Д. Шумляєва, Н. М. Рудік – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2009. – 216 с.
4. Юридическая служба Европейской Комиссии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/legal_adviser_de.htm
5. Допомога у вдосконаленні нормопроєктування законодавства ЄС // [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/legal_reviser_en.htm
6. Вдосконалення регулювання в ЄС // [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/law_making_de.htm